

Kiçik və orta biznesin böyük məsuliyyəti

Bu gün iqtisadiyyatın "yaşıl"laşması daha çox KOB-dan asılıdır

"Yaşıl iqtisadiyyat" təbii mühitin bir hissəsidir və həm də ondan asılı olan bir təsərrüfatdır. İnsan rifahını və sosial ədaləti təmin edən "yaşıl iqtisadiyyat" həm də ətraf mühit risklərini kəskin azaldır. Onun əsas komponentlərindən olan "yaşıl biznes müəssisələri" də global və yerli səviyyədə ətraf mühitə, cəmiyyətə, icmalara və iqtisadiyyata zərər vurmur, əksinə, iqtisadi inkişafı, sosial tərəqqini və ətraf mühitin mühafizəsini təmin edir.

Dünyada ətraf mühitin çirkənlənməsi, azalan təbii ehtiyatlar, iqlim dəyişmələri və artan tələbat bu gün "yaşıl iqtisadiyyat"ın inkişafının vacibliyini gündəmə gətirib. Çünki "yaşıl iqtisadiyyat"ın genişləndirilməsi, onun müasir tələblər səviyyəsində inkişafı istiqamətlərində həyata keçirilən tədbirlər böyük əhəmiyyət kəsb edir. Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də 5-ci prioritet "Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi" adlanır. "Yaşıl artım"a nail olmaq üçün Azərbaycanda ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşıllıqların bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi istiqamətində işlər aparılır. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycanın "yaşıl artım" ölkəsinə çevrilməsi yalnız arzu deyil, tezliklə həyata keçəcək reallıqdır.

Bu günlər İqtisadiyyat və Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirliklərinin dəstəyi ilə "Yaşıl iqtisadiyyatda kiçik və orta biznesin rolu" mövzusunda keçirilmiş konfransda da

səsləndiyi kimi, kiçik və orta biznes (KOB) karbon emissiyalarının 50 faizini əhatə edir. Təbii ki, bu, kifayət qədər böyük rəqəmdir. Ona görə də KOB özü bu emissiyanın azaldılması istiqamətində gördüyü işlərlə "yaşıl dünya" qurmağa kömək etmiş olur. Bu gün kiçik və orta biznes məşğulluğun 70 faizini təşkil edir. Deməli, karbon emissiyasının artmasına yönəlik fəaliyyət genişləndirilməsə, həmin məşğul əhali iş yerini itirmə təhlükəsi ilə üz-üzə gələr ki, bu da ümumi daxili məhsula (ÜDM) təsirsiz ötürməyəçək. Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının Katibliyinin rəhbəri, İqtisadiyyat Nazirliyinin şöbə müdiri Hüseyn Hüseynov konfransda çıxış edərkən məhz bu məsələyə diqqət çəkərək deyib:

"Dünya Bankı hesab edir ki, iqlim dəyişmələri 2050-ci ilə qədər ÜDM-ni 1,5-3 faiz arasında azalda bilər. ÜDM-nin azalması dünyada iqtisadi aktivliyin azalmasına səbəb olur. Bu da özünü məşğulluqda, yoxsulluq riskinin artması faktorunda göstərəcək".

"Mərkəzi Bank tərəfindən "yaşıl maliyyə"nin inkişafı üçün "yaşıl taksonomiya" üzərində iş aparılır" deyən ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən edilmiş prezidenti Muxtar Babayev bildirib ki, həmin taksonomiya vasitəsi ilə iqtisadi fəaliyyətlər "yaşıl standart"lar əsasında təsniflənəcək, müəssisələr dayanıqlı və ekoloji cəhətdən təmiz investisiyalara daha çox dəstək olacaqlar: "Bu çərçivədə həm dövlət, həm də özəl sektorda

ekoloji layihələrin sayının artırılması zəruridir. Kiçik və orta biznes subyektləri dayanıqlı infrastruktur yaratmağa və "yaşıl texnologiya"lardan istifadəyə təşviq edilməlidir. Bu, həm iqtisadi artıma, həm də ekoloji səmərəliliyə töhfə verəcək. KOB-ların bu keçiddə qarşılaşdıqları maliyyə çətinliklərini aradan qaldırmaq üçün onların güzəştli maliyyə resurslarına çıxışını genişləndirmək vacibdir. BMT-nin qiymətləndirməsinə görə, dünya üzrə aşağı karbonlu iqtisadiyyata keçid üçün hər il trilyonlarla dollar tələb olunur. Beynəlxalq praktikada olduğu kimi, kommersiya bankları öz fəaliyyətləri və kreditlərin verilməsi zamanı iqtisadi amillərlə yanaşı, ekoloji və iqlim amillərini nəzərə almalıdırlar".

Məlumdur ki, COP29-un ən əsas mövzusu iqlimin maliyyələşdirilməsidir. Bu məsələdə özəl sektorun rolu dənılmazdır və illər keçdikcə də həmin rol böyüyür. KOB sektorunda "yaşıl siyasət və strategiya"ların geniş tətbiqi üçün kifayət qədər potensial olduğunu hər kəs bilir. Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov tədbirdə çıxış edərkən deyib: "KOB-ların "yaşıl transformasiya" sahəsində qarşılaşdığı problemlər universal xarakter daşıyır. Bu baxımdan, hazırkı tədbirin yaratdığı imkandan faydalanaraq global təşəbbüs irəli sürmək istərdik. Bu təşəbbüs KOB-ların "yaşıl iqlim" keçidi üçün Bakı Koalisiya Bəyannaməsində əks olunub".

Beləliklə, aydın olur ki, "yaşıl iqtisadiyyat"a keçid bir çox çağırışlarla müşayiət olunur. COP29 komandası da özəl sektorun global iqlim fəaliyyətinə cəlb edilməsinə xüsusi önəm verdiyi üçün bu keçid böyük biznes imkanlarının yaranmasına səbəb olacaq. Ona görə də COP29-a hazırlıqlar çərçivəsində həm böyük şirkətlərlə, həm də kiçik və orta biznes nümayəndələri ilə "yaşıl iqtisadiyyat"ın yaratdığı imkan və çağırışlara uyğunlaşma məsələsi daim müzakirə mövzudur.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"